

Procedurecommissie van 6 september 2023

Onderwerp: Wijziging gemeenschappelijke regeling OFGV

Mogelijkheid versterking positie volksvertegenwoordigingen bij gemeenschappelijke regelingen

In de vorige statenperiode en ook in de huidige periode (statenacademie) is diverse malen gesproken over de beperkte mogelijkheden die de staten hebben om hun kaderstellende en controlerende rol bij gemeenschappelijke regelingen (GR's) waar te maken. Ook gemeenteraden lopen hier tegenaan. Dit heeft de brancheorganisaties IPO en VNG ertoe gebracht zich op landelijk niveau in te zetten voor het verbeteren van de positie van volksvertegenwoordigingen bij gemeenschappelijke regelingen en niet zonder resultaat. Er komen nieuwe mogelijkheden om de democratische legitimatie van GR's te versterken als raden en staten daar gebruik van willen maken.

Bij de herziening van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in 2022 heeft de wetgever speciaal ten behoeve van de volksvertegenwoordigingen (provinciale staten/gemeenteraad) ruimte gecreëerd om zelf invulling te geven aan hun kaderstellende en controlerende rol binnen gemeenschappelijke regelingen. Die ruimte is gekoppeld aan de verplichting alle bestaande GR's aan te passen aan de herziene Wgr. Dit is een eenmalige en unieke (dus: historische) kans om kenbaar te maken wanneer de volksvertegenwoordiging aan welke knoppen binnen een gemeenschappelijke regeling wil draaien. Om die kans te kunnen benutten moet de wijzigingsprocedure daar wel op afgestemd zijn.

Denkend vanuit kaderstelling en controle zou dit versterkt kunnen worden met een opsomming van alle voorgenomen besluiten van het bestuur van de regeling, waar verplicht een zienswijze moet worden gevraagd aan de staten/gemeenteraden van de deelnemers. Het kan dan gaan, naast de al bekende zienswijze op de concept begroting, om bijvoorbeeld zienswijzen op besluiten met financiële gevolgen en die met gevolgen voor het beleid. Een aanvulling in de procedure van de zienswijze is dat het bestuur van de GR schriftelijk en gemotiveerd moet reageren op dergelijke zienswijzen. Dat biedt de mogelijkheid voor een onderling gesprek als raad en staten en evt. met het bestuur.

Dit vergt de nodige tijd en het nodige denkwerk richting de betrokken andere overheden, met daaraan gekoppeld de te beantwoorden vraag: hoe kunnen de deelnemende partijen aan de GR elkaar vinden met betrekking tot de opsomming van voorgenomen besluiten die we voor een zienswijze voorgelegd willen hebben? De hiervoor vermelde nieuwe aanpak van de gewijzigde WGR dient uiterlijk voor 1 juli 2024 haar beslag te krijgen.

Het in kaart brengen van categorieën voorgenomen besluiten die aan een zienswijze van de staten/raad moeten worden onderworpen is een uitdaging. Daarbij kan al gauw een categorie over het hoofd worden gezien. Een rol van betekenis kan hierbij worden gespeeld door de gemeenschappelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 24a lid 1 Wgr. Deze commissie moet door het algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling worden ingesteld als de betrokken staten/gemeenteraden dat willen. Die adviescommissie wordt bemenst door uitsluitend statenleden/raadsleden uit de deelnemende provincies/gemeenten. Zo'n adviescommissie kan onder meer de taak en bevoegdheid krijgen op elk door hem gewenst moment een voorgenomen besluit uit de stapel van het dagelijks bestuur te trekken, met als doel om dat voorgenomen besluit voor een zienswijze aan de betrokken staten/gemeenteraden voor te leggen.

In de toelichtende brief van het college d.d. 19 juli 2023 wordt niets gezegd over deze bewust door de wetgever gecreëerde historische kans om de positie van volksvertegenwoordigingen ten behoeve van hun kaderstellende en controlerende taken te versterken. Dat is ook niet direct een collegetaak, maar vooral iets wat volksvertegenwoordigingen zelf moeten oppakken als ze dat willen. In het nu uitgerolde proces zit weinig tot geen ruimte om in afstemming met andere raden en staten te komen tot een gedragen aanpak waarmee de geboden historische kans wordt benut.

Advies Procedurecommissie

De Procedurecommissie geeft uw staten in overweging de nu gevraagde zienswijze te gebruiken om te vragen om een aangepaste procedure. Daarin zou, met inachtneming van de deadline van 1 juli 2024, voldoende tijd (ca. 2 maanden) moeten worden genomen om met de overige deelnemende raden en staten af te stemmen hoe de volksvertegenwoordigingen ten aanzien van hun kaderstellende en controlerende rol in deze GR beter in positie kunnen worden gebracht. Te overwegen valt hiervoor een gezamenlijk overleg van raden en staten te organiseren.